

Herlev
Kommune

Indsatsplan for bekæmpelse af kæmpebjørneklo 2015-2025

Lovgrundlag

Indsatsplanen er udarbejdet på grundlag af bekendtgørelse nr. 862. af 10. september 2009 om bekæmpelse af kæmpebjørneklo, som fastsat i medfør af Lovbekendtgørelse nr. 191 af 12. marts 2009 om drift af landbrugsjorde.

Kommunalbestyrelsen har ifølge loven mulighed for at gennemføre en fælles og målrettet indsats, hvor kommunen og andre offentlige myndigheder samt private grundejere har pligt til at bekæmpe kæmpebjørneklo på egen grund.

Udkast til indsatsplanen har været i offentlig høring i perioden 15. december 2014 til 16. februar 2015.

Indsatsplanen er godkendt af Herlev Kommune, den 19. marts 2015.

Indsatsplanen gælder fra 1. april 2015 til 31. marts 2025.

Forsidefoto: Kilde, Herlev Kommune

Indhold

Indledning.....	3
Baggrund.....	4
Formål.....	4
Indsatsområde.....	5
Udseende og biologi	5
Bekæmpelsespligt.....	7
Tidsfrister.....	7
Sikkerhedsforanstaltninger.....	8
Anbefalede metoder	8
Tilsyn og opfølgning	12
Klage.....	12
Yderligere information	13

Indledning

Kæmpebjørneklo er en invasiv plante, som forringer vores natur. Det kan være risikabelt at færdes, hvor den vokser, fordi plantesaften er giftig.

Derfor skal kæmpebjørneklo bekæmpes.

Bekæmpelsen skal foregå i samarbejde mellem kommunen og de mange aktører, som bor eller driver virksomhed i Herlev. Dertil er samarbejdet med nabokommunerne vigtigt, da planten vokser flere steder langs vandløb i kommunegrænserne.

Ved en koordineret indsats er det målet, at kæmpebjørneklo ikke længere findes i Herlev Kommune, når denne indsatsplan slutter i 2025.

Baggrund

Kæmpebjørneklo er et problem i Herlev Kommune. Den findes i dag både i naturområder, langs vandløb på industriarealer og i private haver.

Der skal kun frø fra én plante til at danne nye store kolonier. Naturlige plantesamfund udkonkurreres, og levesteder for insekter og andre dyr forsvinder, hvor kæmpe bjørneklo vokser.

Derfor betragtes planten som en af de alvorligste typer af landskabsukrudt, og udgør en risiko for tilbagegang af biologisk mangfoldighed i de lokale plantesamfund.

Samtidig er kæmpebjørnekloens saft giftig og kan fremkalde eksem-lignende udslæt og udgør derfor en risiko for sundheden. Bekæmpes planten ikke, kan det betyde, at rekreative aktiviteter forhindres i områder, hvor den vokser.

Langs åer kan kæmpebjørnekloens frø transporteres med vandet. Samtidig øges risikoen for erosion af vandløbenes skrånninger, fordi den naturlige plantevækst forsvinder.

Ved manglende bekæmpelse kan frø spredes til de omgivende arealer, hvor planten måske ikke har vokset tidligere. Det kan betyde, at indsatsen for at bekæmpe planten bliver mere krævede. Hvis bekæmpelsen ikke koordineres, vil problemet blive større.

Kilde: Naturteam, Gladsaxe Kommune

Formål

Målet med denne indsatsplan er at udrydde kæmpebjørneklo på sigt i kommunen.

Da planternes frø er spiredygtige i ca. 10 år, løber planperioden fra 2015 til 2025. Ved konsekvent bekæmpelse overalt fra år 2015 kan det sikres, at ingen planter sætter frø, og at der fra 2015 ikke kommer flere spiredygtige frø i jorden.

Planen lægger vægt på, at bekæmpelsen sker i samarbejde mellem alle grundejere – både offentlige og private.

Forudsætningen for at indsatsplanen skal lykkes er, at bekæmpelsen gennemføres på alle arealer uanset ejerforhold.

Indsatsområde

Indsatsplanen omfatter Herlev Kommunes geografiske område, og gælder for alle offentlige og private grundejere i kommunen.

Alle eksisterende og kommende forekomster af planten er omfattet af planen, uanset hvor i kommunen de vokser.

Udbredelsen af kæmpebjørneklo i Herlev Kommune fremgår af kortet, figur 1. Her ses 40 steder, hvor kommunen i år 2014 har kendskab til, at planten vokser. Der kan være andre steder, som kommunen ikke kender.

På herlev.dk kan man se, hvor planten vokser.

Hvis du ser en kæmpebjørneklo, for eksempel i naturen eller langs veje, har du mulighed for at hjælpe kommunen med at give et praj på herlev.dk

*Stængel af kæmpebjørneklo.
Kilde: Naturstyrelsen*

Udseende og biologi

Kæmpebjørneklo kan blive 2-5 meter høj med rødlig pletter og stive hår på bladstilken.

Plantens frø spirer normalt i marts-april, hvor de første blade og en kraftig pælerod dannes.

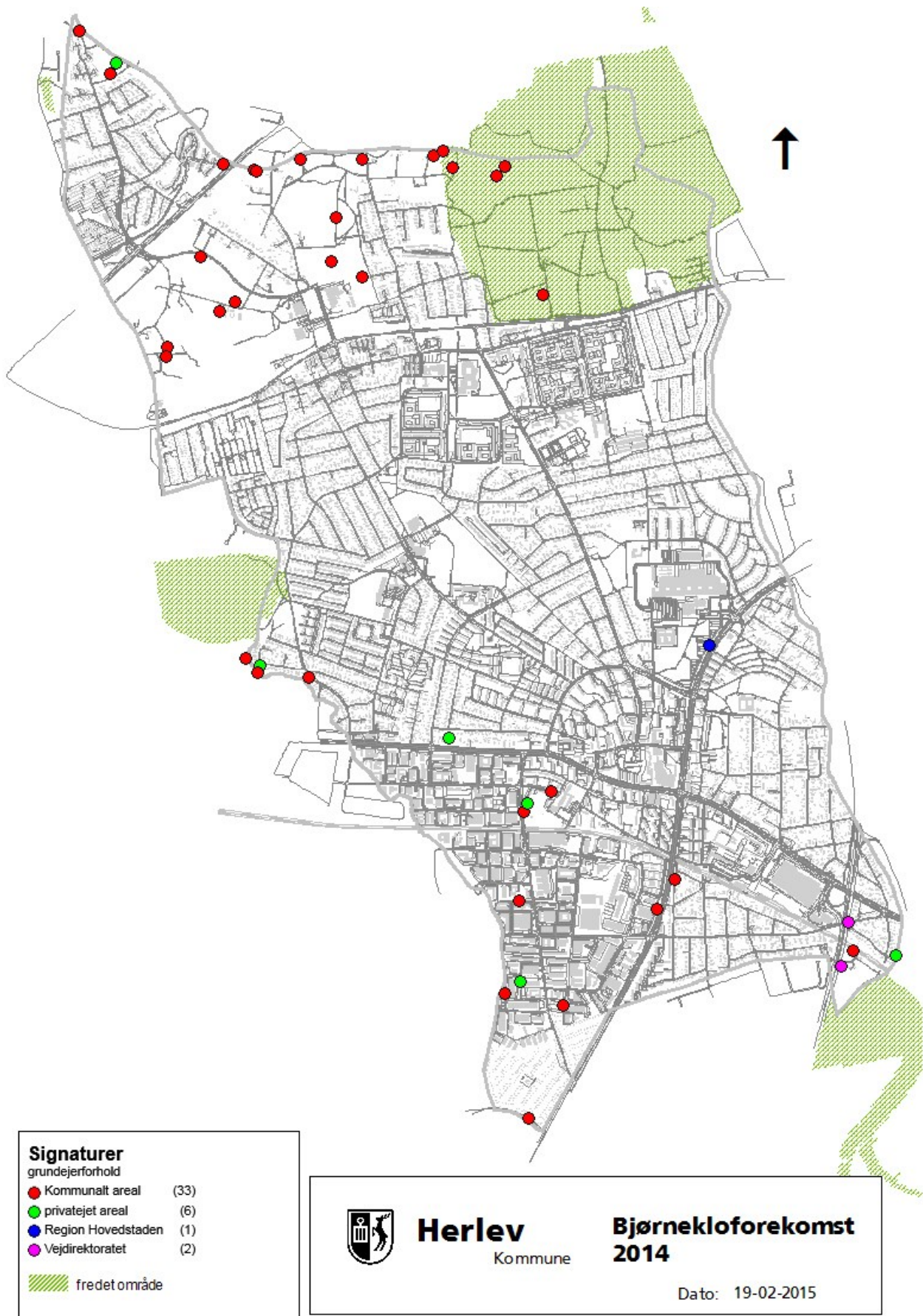
Bladene kan blive over 1 meter brede og har fligede kanter. Planten blomstrer i juni-august. Blomsterne er små, hvide og sidder i store skærme, der kan blive over ½ meter i diameter.

Planten danner frø fra juli måned og kan sætte op til 20.000 frø pr. plante. Frøene kan overleve op til 10 år i jorden og stadigvæk være spiredygtige.

Plantesaften er, i kombination med sollys, giftig ved berøring og fremkalder brandsårslignende sår eller svidninger.

Kæmpebjørneklo kan om foråret forveksles med for eksempel almindelig bjørneklo eller grønblomstret bjørneklo. Det er danske arter, som ikke bør bekæmpes.

På naturstyrelsen.dk kan du se fotos og læse mere om forskellene på planterne.

Figur 1. Kendte forekomster af kæmpebjørneklo.

Bekæmpelsespligt

Denne indsatsplan forpligter både offentlige og private grundejere til at bekæmpe kæmpebjørneklo i hele Herlev Kommune.

Pligten gælder både ejere og brugere, det vil sige også lejere og forpagtere af et areal.

Da vandløb fungerer som spredningsvej for planten, bekæmper Herlev Kommune kæmpebjørneklo som særligt indsatsområde på skråningerne af Kagså, Sømose Å, Tibberup Å og Harrestrup Å. Bekæmpelsen foregår i tæt samarbejde med nabokommunerne i forbindelse med vandløbsvedligeholdelsen.

Kilde: Naturteam, Gladsaxe Kommune

Tidsfrister

Bekæmpelse af planten kræver en langsigtet og vedholdende indsats. Hvis én enkelte plante overses, kan det medføre flere års tabt arbejde. Det er derfor vigtigt, at alle bestande og enkeltindivider af planten bliver bekæmpet.

Bekæmpelse af kæmpebjørneklo skal som minimum udføres:

- Første gang inden 1. maj
- Anden gang inden 1. juli og
- Tredje gang inden 1. september.

Planten har en kraftig vækst i foråret, hvorfor det er vigtigt at starte tidligt, når planterne har to blade og kun er 10-15 cm høje.

Planten blomstrer normalt i juni og august, men nogle år tidligere. Spredningen af frø sker i perioden fra august til oktober.

De bekæmpede planter kan sætte blomst igen, hvorfor det er nødvendigt at tilse arealer efter den 1. september.

Uanset hvor mange planter der findes på et sted og uanset valg af bekæmpelsesmetode, må der ikke på noget tidspunkt findes kæmpebjørneklo, som sætter frø.

Sikkerhedsforanstaltninger

Kæmpebjørneklo udgør en sundhedsrisiko, da dens saft indeholder en række kemiske stoffer, der i kontakt med huden og sollys kan give forbrændingslignende symptomer og udslæt. I værste fald kan udslættet føre til permanent allergi og eksem.

På grund af risikoen for stænk af kæmpebjørnekloens saft bør der tages visse sikkerhedsmæssige forholdsregler, når den bekæmpes.

Alle dele af kroppen bør være dækket af beskyttende tøj, helst syntetiske, vandafvisende materialer. Bomuld og lærredstøj kan opsuge plantesaften og plantens hår kan gennembore stoffet. Man bør også have lange handsker, beskyttelsesbriller eller visir på.

Kilde: Herlev Kommune

Anbefalede metoder

Generelt bør man anvende de mest miljøvenlige og effektive metoder til bekæmpelse. Forskellige forhold på den enkelte lokalitet er dog afgørende for, hvilken metode der er den mest hensigtsmæssige.

De nævnte metoder skal kun betragtes som anbefalinger, da Herlev Kommune ikke kan pålægge en grundejer at anvende en bestemt metode, men kun kræve at bekæmpelsen udføres effektivt.

Dog skal den valgte metode altid være i overensstemmelse med de restriktioner et areal er underlagt, f.eks. hvis arealet er omfattet af naturbeskyttelsesloven. Det kan være søer, vandløb og enge.

For alle metoder gælder det, at bekæmpelsen skal gentages og kontrolleres 3-4 gange i løbet af sæsonen med 4-8 ugers mellemrum, for at tage stilling til det næste tidspunkt for bekæmpelse og valg af metode.

Kilde: Naturteam, Gladsaxe Kommune

En effektiv bekæmpelse kan bestå af flere forskellige metoder, men valget afhænger af en konkret vurdering på den enkelte lokalitet, herunder hvor mange planter der findes i et område, hvornår man begynder bekæmpelsen samt de fysiske forhold på stedet, f.eks. jordbundstype, terrænforhold og tilgængelighed.

Fælles for alle metoder gælder, at bekæmpelsen skal gentages løbende gennem vækstsæsonen. I mange tilfælde kan en effektiv indsats tage op til 10 år.

Når bekæmpelsen udføres, skal der blandt andet tages hensyn til landbrugsdriften i området. Det skal sikres, at den valgte metode ikke er til skade for økologiske bedrifter, samt at der ved valg af bekæmpelsesmetode tages hensyn til det omgivende miljø.

Ved små og mindre bestande, anbefaler Herlev Kommune altid rodstikning, slåning eller skærmpkning til bekæmpelse af kæmpebjørneklo.

Efterlades planten eller dele af planten på jorden, f.eks. efter rodstikning eller opgravning, må rodstykket ikke have kontakt med jorden. Afskærne blomsterskærme må ikke lægges i kompostbunder.

Planten - med eller uden rod – kan i lukkede poser, smides til dagrenovation. Man kan også aflevere dem i lukkede, klare sække til småt brændbart på Herlev Genbrugstation, Marielundvej 49.

En effektiv bekæmpelse af kæmpebjørneklo sker først og fremmest ved, at den enkelte plante forhindres i at sprede flere frø.

Herefter er målet at bekæmpe den enkelte plante, så den dør.

Rodstikning eller opgravning

Formålet med at rodstikke er at forhindre, at næring sendes fra roden til plantens stængel og blade. Denne metode er effektiv især i små og mindre bestande og kan udrydde planterne i løbet af 1-5 år.

Rodstikning er lettest om foråret, mens planten er under ½ meter høj, og kan med fordel gentages overfor nye planter igennem hele sæsonen.

Med en skarp spade kan roden kappes over cirka 5-10 cm under jordoverfladen og planten trækkes helt op.

Det er ikke effektivt at rodstikke i tætte bestande, før at frøsætningen har været forhindret i to til tre år.

Opgraver man planten, gælder det om at få så meget af roden med som muligt, da det øger chancen for, at planten dør.

Kilde: Naturteam, Gladsaxe Kommune

Slåning

Ved slåning af planterne forhindrer man, at den opbygger næring i rødderne, og planten "udsultes". Med denne metode udryddes bestande typisk på 10-15 år.

Man kan slå kæmpebjørneklo med le, buskrydder eller småmaskiner, når de er ca. ½ meter høje.

Planten dør ikke af slåning og kan overleve selv i græsplæner, der slås ofte. Planterne kan danne sideskud, der senere på året vil kunne producere frø. Derfor skal slåningen gentages flere gange i løbet af sæsonen.

I små og mindre bestande er rodstikning et bedre alternativ, da bestanden hurtigere udryddes.

Skærmkapning

For at undgå at kæmpebjørneklo spreder sig, kan blomsterskærmene fjernes inden frøene er modne. Det er vigtigt, at skærmene fjernes på det rette tidspunkt. Det vil sige lige før de blomstrende planter begynder at sætte frø.

Planten blomstrer normalt i juni og august. Når man fjerner skærmen, kan planten dog sætte "panikskud" med nye blomster frem til september måned.

Planterne forsvinder ikke af denne behandling, og metoden er derfor kun et middel til at undgå yderligere spredning.

Afdækning

Ved at afdække større, velafgrænsede bestande med f.eks. plast opnås, at næsten alle planterne visner. Metoden er effektiv og kan i løbet af 2-3 år udrydde mindre bestande.

Afdækningsmateriale kan være presenning, ukrudtsdug eller UV-uigennemtrængeligt plastik.

Afdækningen lægges ud mindst 2 måneder i planternes vækstsæson. Manglen på lys samt høj temperatur under plastikken, dræber planterne.

Metoden er velegnet på f.eks. stejle skrænter langs vandløb eller industrigrunde. Den kræver dog meget overvågning, da planterne kan bryde igennem eller afdækningen blæse af.

Kilde: Herlev Kommune

Græsning

Græsning er en effektiv metode til bekæmpelse af store bestande. Især nogle typer får er gode til at spise planten.

Det er mest effektivt og bedst for dyrene, at sætte dem på græs så tidligt som muligt i begyndelse af vækstsæsonen.

Metoden kræver dagligt opsyn og skal opretholdes gennem flere år.

Kemisk bekæmpelse

Herlev Kommune anbefaler at bruge manuelle metoder som rodstikning, slåning eller skærmlapning, da de er mest skånsomme overfor miljøet.

Hvis man anvender kemiske bekæmpelsesmidler, må der kun anvendes godkendte midler, og alle sikkerhedsmæssige og miljømæssige forskrifter skal overholdes.

Vær opmærksom på, at kemisk bekæmpelse ikke må anvendes alle steder, f.eks. på arealer nærmere end 2 meter fra vandløb. Herlev Kommune anvender ikke kemisk bekæmpelse på fredede arealer eller langs vandløb.

Hvis kemisk bekæmpelse foretages i erhvervs-mæssigt øjemed, skal man have enten et sprøjtecertifikat eller et sprøjtebevis.

Tilsyn og opfølgning

Herlev Kommune fører tilsyn med, at denne indsatsplan overholdes. Det betyder, at kommunen til enhver tid, mod forevisning af legitimation, har ret til at få adgang til arealer i indsatsområdet. Både for at kontrollere indsatsen og eventuelt for at bekæmpe forekomst af kæmpebjørneklo.

Hvis indsatsplanens bestemmelser om bekæmpelse af planen ikke overholdes, kan Herlev Kommune påbyde grundejeren eller brugeren af et areal at foretage bekæmpelse.

Ejeren eller brugeren får i påbuddet en frist på 14 dage til at gennemføre bekæmpelsen. Herlev Kommune kontrollerer efterfølgende, om påbuddet er efterkommet.

Undlader man at efterkomme et påbud om bekæmpelse af kæmpebjørneklo, kan det medføre politianmeldelse og bødestraf.

Bødens størrelse er på minimum 5.000 kr., jf. NaturErhvervstyrelsens vejledning af april 2014.

Af påbuddet vil også fremgå, at Herlev Kommune kan foretage bekæmpelsen, hvis påbuddet ikke efterkommes.

Klage

En grundejer eller bruger af arealer med kæmpebjørneklo i Herlev Kommune, som modtager en afgørelse truffet på baggrund af indsatsplanen, kan klage over denne afgørelse senest 4 uger fra modtagelsen.

Klagevejledningen vil fremgå af kommunens afgørelse.

Kilde: Herlev Kommune

Yderligere information

Få mere information på Herlev Kommunes hjemmeside, herlev.dk

På naturstyrelsens hjemmeside, naturstyrelsen.dk, kan du blandt andet læse om kendetegn ved kæmpebjørneklo. Her kan du også finde flere forslag til bekæmpelse af planten samt læse mere om lovgivningsgrundlaget.

Har du har spørgsmål til indsatsplanen kan du henvende dig på tlf. 44 52 64 30 eller sende en e-mail til tm@herlev.dk.

